

Tekst 4

Seneca: Om det lykkelige liv

kap. 4 og 9 i De store tænkere, Stoikerne, 1966.

Den gode mand er den, der ikke regner med noget andet gode og onde end den gode og onde sjæl, en, der dyrker det agtværdige og er tilfreds med dyden, og som livets hændelser hverken kan opløfte eller nedslå, som overhovedet ikke kender noget større gode end det, han kan give sig selv, og for hvem den sande nydelse er foragten for nydelse. Hvis man ønsker at bruge mange ord, kan man også forme den samme idé i mange andre forskellige udtryk uden derfor at ødelægge eller forandre meningen; thi hvad forhindrer os i at sige, at det lykkelige liv er en sjæl, der er fri, ophøjet, frygtløs og fast, udenfor både frygtens og vellystens rækkevidde, for hvem der kun eksisterer ét gode, nemlig hæderlighed, og ét onde, nemlig skændighed, mens alt det øvrige blot er en værdiløs mængde ting, som hverken kan fratage eller tilføje det lykkelige liv noget som helst, og som kommer og går uden at forøge eller formindske det højeste gode.

Den, der har et sådant grundlag for sit liv, må nødvendigvis - hvad enten han vil eller ej - være ledsaget af en vedvarende munterhed og en glæde, der er dyb, og som kommer fra det dybe. (...)

"Men" hedder det, "du dyrker heller ikke dyden af nogen anden grund, end fordi du håber at få en eller anden lyst ud af den". For det første må der svares, at selv om dyden frembringer lyst, så er det dog ikke af den grund, den tilstræbes; thi det er ikke just den, men blandt andet også den, som den frembringer, og det er ikke den, den anstrenger sig for, men skønt dens anstrengelse er rettet mod noget andet, opnår den også dette. Ligesom på en mark, der er pløjet op til at bære korn, forskellige blomster vil vokse op rundt omkring, uden at man dog havde gjort sig den store anstrengelse for disse småplanters skyld - skønt de fryder øjet - sædemanden havde jo haft et andet formål, og dette var blot noget, der var kommet til, - således er lysten ikke dydens belønning, heller ikke dens grund, men noget tilføjet, og vi vælger ikke dyden, fordi den behager os, men hvis vi vælger den, vil den også behage os. (...)

Derfor tager du fejl, når du spørger, hvad det er, for hvis skyld jeg søger dyden; thi du spørger om noget, der ligger ud over det højeste. Spørger du, hvad det er, jeg søger i dyden? Jeg søger den selv. Thi den besidder intet bedre, den er selv sin

egen belønning. Eller er dette måske ikke stort nok? Når jeg nu siger dig "Det højeste gode er sjælens ubøjelige styrke, forudseenhed, ophøjethed, sundhed, frihed, harmoni og skønhed", kræver du da noget endnu højere, som alt dette kan henføres til? Hvorfor nævner du vellysten for mig? Det er menneskets gode, jeg spørger efter, ikke mавens - der jo er mere rummelig hos kvæg og vilddyr.